

מדינת ישראל
משרד המשפטים

היחידה הממשלתית לחופש המידע

ירושלים, יב' כסלו תשע"ט

20 נובמבר 2018

לכבוד
עינת קליש
ראש עיריית חיפה

באמצעות דוא"ל: mayor@haifa.muni.il

שלום רב,

הנדון: קידום השקיפות בעיריית חיפה

ברצוננו לברך אותך על זכייתך בבחירות האחרונות לראשות עיריית חיפה. שמחנו לעקוב ולראות כי גם במהלך הבחירות, התייחסת והתחייבת לצורך בקידום השקיפות השלטונית ברשות שהנך מתחילה לנהל בימים אלו.

הדרישה לשקיפות ברשויות מקומיות, מהווה נושא עקרוני שלא יורד מסדר היום, ורק הולך ומתגבר. ניתן להמתין לדרישה חיצונית לשקיפות – מנתוני 2017 עולה כי 97% מפסקי הדין בתחום חופש המידע כנגד רשויות מקומיות התקבלו וגררו תשלום הוצאות של כחצי מיליון שקלים (וזאת להוציא את הוצאות ניהול ההליך עצמו), אך בידך הסמכות והיכולת לעשות שינוי עקבי, שישפיע על הטמעת השקיפות ברשות מלכתחילה.

היחידה הממשלתית בראשה אני עומדת, הוקמה בהחלטת ממשלה במטרה לקדם את השקיפות השלטונית ויישום חוק חופש המידע בתוך ממשלת ישראל. היחידה פועלת במספר מישורים ובהם: קביעת הסטנדרט בממשלה, פיתוח כלי עזר וסיוע לממונים, פיתוח וקידום הדרכות בתחום, פיקוח ובקרה, וקידום פרויקטים של הנגשת מידע יזום כגון פרסום התקשרויות הממשלה אחת לרבעון, שקיפות בוועדות ציבוריות ועוד.

כמי שפועלים בתחום זה כבר למעלה משש שנים, אנו מבקשים לסייע בידך, ולתת לך כלים פרקטיים לקידום מטרות חשובות אלו.

למכתבי זה שני נספחים – הראשון, הצעה לשלושה צעדים ראשוניים לשיפור המצב והשני טבלת חובות הפרסום החלות על העירייה מכח חקיקה.

נשמח להעמיד לרשותך ולרשות הממונה מטעמך, את הידע והניסיון שצברנו בנושא.

ביום 19/12/2018, יתקיים יום עיון לממונים חדשים ברמת אפעל. נשמח לראות ביום זה גם את הממונה מטעמך.

בהצלחה בתפקידך המאתגר.

בכבוד רב,

רבקי דביש, עו"ד
ראשת היחידה הממשלתית לחופש המידע

נספח א' – שלושה צעדים ראשוניים של שקיפות

צעד ראשון - מינוי ממונה ראוי

הטיפול בשקיפות מתחיל במינוי ממונה על העמדת מידע לציבור ראוי והולם לתפקיד. חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, מטיל על ראש הרשות המקומית חובה למנות ממונה שתפקידו ליישם את החוק. תפקיד הממונה, כפי שמוגדר בחוק, הוא להיות אחראי על העמדת מידע לציבור (באופן כללי, ולא רק מכח חוק חופש המידע), לטפל בבקשות לקבלת מידע ולפעול ליישומן של הוראות חוק חופש המידע הכוללות גם התייחסות להנגשת הנחיות מינהליות, מידע סביבתי ועוד.

בממשלה, הוסדר מעמד הממונה בחוזר מחייב. בימים אלו אנו פועלים אל מול משרד הפנים בניסיון לקדם הסדרה דומה גם בשלטון המקומי. עם זאת, עד להסדרת הנושא, נמליץ כי בעת מינוי הממונה תנתן הדעת לנושאים הבאים –

1. הממונה חייב להיות עובד הרשות;
2. תפקיד הדובר נמצא בניגוד עניינים אינהרנטי עם תפקיד הממונה, ועל כן יש להמנע מלמנות את הדובר, או עובד הכפוף לו, לתפקיד;
3. יש לבחור עובד המחויב לשירות לציבור ומאמין (באמת, ולא כסיסמא) בשקיפות;
4. לצורך מילוי תפקידו בהצלחה, רצוי כי הממונה יהיה בעל הכרות מוקדמת עם הרשות ומנהליה;
5. יישום החוק דורש עמידה בזמנים ועל כן ישנה חשיבות לעובד ענייני ומהיר;
6. רצוי למנות עובד בכיר דיו להניע תהליכים, אך לא עובד עמוס מדי שלא יהיה לו כלל קשב לנושא כלל.

צעד שני – מיפוי ובניית תוכנית עבודה

עם מינוי הממונה, יש לפעול להכנת מיפוי מצב השקיפות ברשות. לצורך כך יש לעבור על הנושאים בהם הרשות מחויבת לפרסם מידע (מצורף בנספח ב'), ולבחון מה מצב הדברים כיום. במיפוי המצב הקיים יש לתת את הדעת גם להיקף המידע המתפרסם, מידת עדכניותו והאם הפרסום הוא בשפה ברורה ומובנת לציבור.

לאחר מיפוי הפערים בין החובות החוקיות למצב הקיים, ניתן יהיה לבנות תוכנית עבודה סדורה של המועצה לצמצום הפערים שנתגלו.

לצד צמצום הפערים המחויבים מהוראות הדין, מוצע לפעול לקדם שקיפות יזומה בנושאים עקרוניים כגון פרסום מפורט של הוצאות הרשות, פרסום התמיכות הניתנות על ידי הרשות (באופנים שונים), פרסום הסדרי ניגוד העניינים של חברי המועצה ראש הרשות ועוד.

צעד שלישי – הטמעה ברשות

כדי להניע שינוי בתפיסת השקיפות של הרשות, ולהטמיע אותה, יש חשיבות כי יובהר למנהלי האגפים, כמו גם לעובדים, שכראש הרשות הנך עומדת מאחורי השינוי המבוקש. הבהרה זו יכולה לבוא לידי ביטוי בצורות שונות כגון דיווח רבעוני על המצב הקיים בישיבות הנהלה; אימוץ נהלים המסדירים את אופן הטיפול בבקשות ברשות; יצירת תחרות בין האגפים השונים לגבי קידום שקיפות על ידן בסופה תוענק תעודת הוקרה על ידך; דיווח חודשי למנכ"ל העירייה (והתערבות) לגבי אגפים שאינם נותנים מענה ובין אם בדרך אחרת ועוד.

לרשותכם נהלים העוסקים בתהליך הטיפול בבקשות ברשות הציבורית המפורסמים [באתר האינטרנט](#) של היחידה. הנהלים מחייבים את משרדי הממשלה ויחידות הסמך בלבד, אולם אתם מוזמנים לעשות בהם שימוש ולאמץ אותם כמדיניות ראויה.

נספח ב' – חובות הפרסום החלות על העירייה

טבלה זו מפורסמת גם באתר היחידה הממשלתית לחופש המידע [בקישור](#) זה.

סוג המידע	הוראות מיוחדות	המקור החוקי
פרטים אודות ממונה חופש המידע בעירייה	חובת העמדה לעיון הציבור, מומלץ באתר האינטרנט.	סעיף 4(ב) לחוק חופש המידע + תקנה 4 לתקנות חופש המידע
פרטים אודות תאגידים שבשליטת העירייה	חובת העמדה לעיון הציבור, מומלץ באתר האינטרנט.	סעיף 4(ב) לחוק חופש המידע + תקנה 4 לתקנות חופש המידע
דו"ח שנתי לפי חוק חופש המידע	עד לראשון ביולי בכל שנה	סעיף 5 לחוק חופש המידע + תקנה 8 (ד) לתקנות חופש המידע
דיווח הממונה בעניין יישום חוק חופש המידע	אחת לשנה. ניתן לפרסם ביחד עם הדו"ח השנתי וניתן לפרסם בנפרד.	סעיף 5 לחוק חופש המידע + תקנה 7 לתקנות חופש המידע
הנחיות מנהליות	חובת העמדה לעיון הציבור, מומלץ באתר האינטרנט.	סעיף 6(א) לחוק חופש המידע + תקנה 3 לתקנות חופש המידע
חוקי עזר	חובת העמדה לעיון הציבור, מומלץ באתר האינטרנט.	סעיף 6(ג) לחוק חופש המידע + תקנה 4 לתקנות חופש המידע
מידע על איכות הסביבה	יפורסם תוך שלושה חודשים מקבלת המידע ברשות למשך שנה לפחות ובאופן שיבטיח את זמינותו, שמירתו, יכולת אחזור המידע והפקת פלט ממנו	סעיף 6א לחוק חופש המידע + תקנות חופש המידע (מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור)
דרכי תשלום אגרות חופש המידע		תקנה 7א לתקנות חופש המידע (אגרות)
התאמות נגישות שבוצעו בשירות ציבורי ובמקומות ציבוריים		תקנה 34(א) לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות)

תקנה 86(ז) לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות)		התאמות נגישות חלופיות שבוצעו בשירות ציבורי ובמקומות ציבוריים
תקנה 91(ה) לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות)	יפורסם שמו של רכז הנגישות בעירייה מקום משרדו ודרכי הפנייה אליו	פרטי רכז הנגישות בעירייה
תקנה 35 לתקנות תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות)	יפורסם במקום בולט לעין באתר האינטרנט כי בוצעו באתר האינטרנט התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות.	התאמות נגישות לאתר האינטרנט
סעיף 17 לחוק הרשויות המקומיות (ממונה על תלונות הציבור)		פרטי הממונה על תלונות הציבור ודרכי הגשת תלונה
סעיף 15 לחוק הרשויות המקומיות (ממונה על תלונות הציבור)		דו"ח הממונה על תלונות הציבור ברשות המקומית
סעיף 3ג7 לחוק רישוי עסקים		המסמכים הנוספים הנדרשים לשם קבלת רישוי לפי סעיף 6ד לחוק רישוי עסקים
סעיף 3ג7 לחוק רישוי עסקים		התנאים בהם מבקש הרישוי צריך לעמוד לפי סעיף 7 לחוק רישוי עסקים
סעיף 3ג7 לחוק רישוי עסקים		כל החלטה או הוראה אחרת מטעם העירייה לפי חוק רישוי עסקים לעניין סוג מסוים של עסקים, לרבות החלטות לפי סעיפים 2א (עסקי הכולות), 8 (עסק הטעון היתר לפי חיקוק אחר) ו-8א (עסק שעוסקים בו במלאכה טעונה רישוי) לחוק, וחוקי עזר לפי סעיף 11ג לחוק, בכל הנוגע לעסקים הכלולים במפרט האחיד
סעיף 2ג7 לחוק רישוי עסקים	חובת העמדה לעיון הציבור, מומלץ באתר האינטרנט.	המפרט האחיד

סעיף 7ה(ב) לחוק האזרחים הותיקים		דיווח היועץ לענייני אזרחים ותיקים בעירייה
סעיף 2א(ג) לחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון		מספר טלפון להגשת תלונה בעניין עישון במקום ציבורי
סעיף 8 לחוק חוק הרשויות המקומיות (מנהל יחידת נוער ומועצת תלמידים ונוער)		נהלים בדבר בחירת מועצת תלמידים ונוער ודרכי עבודתה
סעיף 31א(ט)(1) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות)	רלוונטי לתקופות בחירות	מידע בדבר הצבעת אנשים מוגבלים בניידות ובדבר מיקום הקלפיות לאנשים המוגבלים בניידות
סעיף 6 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות)	חובה לפרסם על לוחות המודעות של העירייה ובמשרדה הראשי. מומלץ באתר האינטרנט.	מועדי הבחירות לעירייה
סעיף 10(ב) לחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות		הודעה על הסמכת פקח מסייע
סעיף 77א(ו) לפקודת התעבורה	רלוונטי לעירייה שמספר תושביה עולה על 30,000 תושבים	ההצעה שהוכנחה לתוכנית תחבורתית לצמצום זיהום האוויר וכן את ההערות וההמלצות שהתקבלו בגינה
סעיף 7א(יא) לפקודת התעבורה	רלוונטי לעירייה שמספר תושביה עולה על 30,000 תושבים	התוכנית התחבורתית לצמצום זיהום האוויר שאושרה
סעיף 77ב לפקודת התעבורה + סעיף 248ב לפקודת העיריות	רלוונטי לעירייה שמספר תושביה עולה על 30,000 תושבים	חוק עזר בעניין צמצום זיהום האוויר הנובע מתחבורה
סעיף 77ד(ג) לפקודת התעבורה + סעיף 248ב לפקודת העיריות	רלוונטי לעירייה שמספר תושביה עולה על 30,000 תושבים	מינוי פקח בעניין חוקי עזר והסדרי תנועה לצמצום זיהום אויר מתחבורה

תמצית התקציב המאושר של הוועדה המקומית לתכנון ובניה		סעיף 24(ה) לחוק התכנון והבניה
פרוטוקולים של ישיבת מועצת העירייה שהתקיימו בדלתיים פתוחות	תוך שני ימי עבודה מיום אישור במועצה	סעיף 248ב(2) לפקודת העיריות
הקלטות או תמלילים של ישיבות מועצת העירייה שהתקיימו בדלתיים פתוחות	לכל הפחות אחד מהשניים	סעיף 248ב(2) לפקודת העיריות
הודעה על אישור פעולה במקרקעין בעירייה איתנה	תפורסם תוך 15 ימים מיום האישור במועצת העירייה	סעיף 188(ב1) לפקודה העיריות
הודעה על אישור חוזה למתן זיכיון או מונופולין בעירייה איתנה	תפורסם תוך 15 ימים מיום האישור במועצת העירייה	סעיף 196(ב) לפקודת העיריות
הכרזת שר הפנים על עירייה איתנה או על ביטול הכרזה כזו		סעיף 232א(ה) + סעיף 232ב(ג) לפקודת העיריות
החלטת מועצת העירייה בעניין הארנונה הכללית	תפורסם תוך 15 ימים מיום החלטת מועצת העירייה	סעיף 277 (א) לפקודת העיריות
הודעה על מתן היתר להתקשרות בחוזה או עסקה של חבר מועצה או קרובו		סעיף 122א(ב)(2) + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות
הודעה על התקנת תקנות בעניין תנאי שירות וגמלאות		סעיף 184 + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות
תמצית התקציב המאושר		סעיף 209 + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות

סעיף 258(א) + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות		חוק עזר שאושר
סעיף 262(ב) + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות		הודעה על אימוץ חוק עזר לדוגמה
סעיף 216 + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות		תמצית הדו"חות הכספיים השנתיים
סעיף 235א(ג) + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות		הודעה על הכוונה לשנות שמו של מקום ציבורי
סעיף 238(ב) + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות	כל רבעון בשנה	מידע בעניין איכות מי שתייה
סעיף 231 + סעיף 248ב(1) לפקודת העיריות	לראש העירייה סמכות לפרסם בעיתון או בדרך אחרת. מומלץ לפרסם באתר האינטרנט.	תמצית דו"ח שנתי על ניהול העירייה